

UK Health
Security
Agency

NHS

Çocuklar ve gençler için

Koronavirüs (COVID-19) aşılama programı

Ebeveynler için rehber

Çocuğuma neden aşı yaptırmalıyım?

COVID-19 gençlerin çoğu için genellikle hafif ya da asemptomatik bir hastalıktır ancak bazı gençler için son derece rahatsız edici olabilir. Tavsiye edilen dozda aşı şiddetli hastalık ve hastanede tedavi görmeye karşı iyi bir koruma sağlayacaktır.

12-15 yaşındakilerin aşılanması, gençlerin hastalık sebebiyle eğitimlerinden geri kalmalarını önlemeye ve COVID-19'un okullarda yayılmasını azaltmaya da yardımcı olacaktır.

Ortaöğretim okulları için COVID-19 aşılama programı, bu sebeple gençlere koruma sağlamalı ve yüz yüze eğitimde yaşanan kesintilerin sayısını azaltmalıdır. Bu, gençlerin duygusal sağlıklarının iyi olmasına ve mutlu olmalarına yardımcı olacaktır ve Baş Sağlık Danışmanlarının göz önünde bulundurduğu önemli bir [faktördü](#).

Koronavirüs (COVID-19) aşısı

COVID-19 aşısı, COVID-19 enfeksiyonu riskini azaltmaya yardımcı olur ve ciddi hastalığa karşı iyi bir koruma sağlar. Aşının ilk dozundan bir miktar koruma oluşturmak birkaç hafta sürebilir.

Gençler için güvenli mi?

İlaçların düzenlenmesinden sorumlu olan Medicines and Healthcare products Regulatory Agency (ilaç ve Sağlık Ürünleri Düzenleme Kurumu - MHRA), Pfizer aşısının 12-17 yaşındakiler için güvenli ve etkin olduğunu onaylamıştır.

Söz konusu onaylama, aşılardan bu yaş grubundaki güvenliği, kalitesi ve etkinliği titiz bir şekilde gözden geçirildikten sonra gerçekleşmiştir.

Birleşik Krallık, 12-15 yaş arasındaki tüm gençlere aşı sunan ABD, Kanada ve İsrail'den edinilen verilerden de yararlanmıştır.

Aşağıdaki bağlantıdan erişebileceğiniz video bunu daha detaylı şekilde açıklar:

<https://twitter.com/DHSCgovuk/status/1434441175281274890>

<https://twitter.com/DHSCgovuk/status/1405246298320637960>

Aşılar nasıl çok süratli bir şekilde geliştirildi?

Aşıların hepsi 3 aşamalı klinik araştırmalardan geçmiş ve dünya genelinde on binlerce insan üzerinde test edilmişlerdir. Araştırma aşamaları birbirleriyle eş zamanlı olarak yürütüldüğünden genel aşı geliştirme süresi hızlandırılmış ancak kritik araştırma süresi hızlandırılmamıştır. Pfizer aşısı Aralık 2020'den bu yana Birleşik Krallık'ta milyonlarca insana yapılmıştır ve mükemmel bir güvenlik profiline sahiptir.

Aşağıdaki bağlantıdan erişebileceğiniz video bunu daha detaylı şekilde açıklar:

<https://twitter.com/DHSCgovuk/status/1375364398601039872>

<https://twitter.com/DHSCgovuk/status/1421206463297441793>

Yaygın yan etkiler

Tüm ilaçlar için geçerli olduğu gibi aşılar da yan etkilere sebep olabilir. Bunların çoğu hafiftir, kısa sürer ve herkeste görülmez. Çok yaygın yan etkiler sadece bir veya 2 gün sürmelidir.

Birinci veya 2. günde görülen çok yaygın yan etkiler şunlardır:

- aşığı olduğunuz kolunuzda ağrılı, ağır bir his ve hassasiyet olması
- kendinizi yorgun hissetme
- baş ağrısı, ağrı ve titreme
- gençler, ayrıca bir veya 2 gün boyunca sendeleme ve titreme nöbetleri ile birlikte gribe benzer belirtiler de yaşayabilir

Kendilerini daha iyi hissetmelerine yardımcı olması için, gençlerin dinlenip parasetamol almasını (paketin üzerindeki doz tavsiyelerine uyma koşuluyla) öneriyoruz.

Son derece nadir olarak görülen yan etkiler

Yakın zaman önce, dünya genelinde COVID-19 aşılamalarından sonra miyokardit ya da perikardit adı verilen kalp iltihaplanması vakaları çok nadir olarak rapor edilmiştir. Bu kişilerin çoğu dinlenme ve basit tedavilerin ardından kendilerini daha iyi hissetmiştir.

Bu vakalar, çoğunlukla genç erkeklerde görülmüş ve genellikle ikinci doz aşından birkaç gün sonra yaşanmıştır; aşının ilk dozundan sonra miyokardit görülmesi son derece nadirdir.

Çocuğum aşı olduktan sonra müşahede altına alınacak mı?

Aşılar karşı ciddi boyutlu alerjik reaksiyonların gelişmesi son derece nadirdir ancak enjeksiyondan sonraki birkaç dakika içerisinde ortaya çıkma eğilimindedir. Okul çağındakilerin aşılmasından sorumlu ekipler, alerjik reaksiyonları tespit etme ve yönetme konusunda eğitilmiş olduklarından, tüm alerjik çocuklar 15 dakika boyunca müşahede altına alınacaktır.

Okul çağındakilerin aşılmasından sorumlu hizmet sağlayıcıların tümü bir alerjik reaksiyonu tedavi etmek için gerekli ekipmanı yanlarında getirecektir. Yaygın yiyeceklere karşı alerjisi olan çocuklar, bu ciddi alerjilerden daha yüksek risk altında değildir.

COVID-19 aşısı hakkında nereden daha fazla bilgi edinebilirim?

[NHS broşürleri](#), nasıl etki ettiği ve COVID-19 aşısından sonra beklenecekler dahil aşı hakkında ebeveynler ve gençler için daha fazla bilgi sağlar.

Öğrenme engelliliğine sahip ya da otizmle yaşayan kişiler için rıza formu ve broşürlerin erişilebilir versiyonları mevcuttur. Sipariş etmek ya da indirmek için braille (görme engelli alfabetesi) ve BSL (Britanya İşaret Dili) videolarımız da bulunur. Aynı zamanda, çeviriler de mevcuttur.

Okullarda aşılama nasıl olacak

Tüm okul aşılama programlarına benzer olarak, aşılar, okulla yakın şekilde çalışacak olan okul çağlı aşılama programı hizmet sağlayıcısı tarafından yapılacaktır.

Uygunluk ve aşı zamanlaması

Aşığı kim ve ne zaman olabilir?

Enfeksiyondan dolayı yüksek risk altında olan ya da bağışıklığı baskılanmış olan biriyle birlikte yaşayan 12-17 yaş arasındaki gençlere de birbirinden 8 hafta arayla 2 aşı dozu sunulmuştur.

12-15 yaş arasındaki tüm gençlere şimdi, 12 hafta arayla 2 doz aşı sunulmaktadır. Aşılama, okul programları dahilinde ve bazı aşı merkezlerinde sunulacaktır.

Çocuğumun COVID-19 testi pozitif çıkarsa ne olur?

COVID-19 testlerinin sonucu pozitif çıktıysa, çocuğunuz, okulda ya da bir aşılama merkezindeki bir aşılama seansına/ randevusuna gitmemelidir. Birinci ya da ikinci doz aşılarını olmadan önce kendilerini izole etmeli ve 12 hafta boyunca beklemelidirler. Yüksek risk sahibi çocuklar, bir test sonucunun pozitif çıkmasından itibaren aşılarını yaptırmadan önce 4 hafta boyunca beklemelidirler.

Çocuğum, okulda sunulduğu gün aşı yaptırmazsa ne olur?

12-15 yaş arasında olup aşı gününde aşısını olmayanlar için okul çağlı aşılama programı hizmet sağlayıcısının hakkında okula bilgi verebileceği, aşının daha sonraki bir zamanda yapılması ile ilgili düzenlemeler olacaktır. Buna, okul çağlı aşılama programı hizmet sağlayıcısının okulu ziyaret ettiği günden sonra 12 yaşına basacak herhangi bir genç kişi de dahildir.

Peki, çocuğumun bir sağlık sorunu varsa ya da aşılama seansı gününde kendisini iyi hissetmiyorsa?

Bir genç kişi, aşılama gününde kendisini iyi hissetmiyorsa, okul çağı aşılama programı hizmet sağlayıcısı aşı yapılıp yapılmayacağına karar verecektir.

Okullarındaki ilk aşığı kaçıran tüm çocuklara başka bir randevu sunulacaktır. Bu, aşağıdaki kategorilere giren öğrencilerin aşıya erişmesini sağlamaya yardımcı olacaktır:

- çocuğunuz aşılama seansından sonra 12 yaşına basıyorsa
- çocuğunuz aşılama gününde okula gitmediyse
- çocuğunuz, yakın zaman önce COVID-19 enfeksiyonu geçirdiyse
- aşığı olup olmama konusunda fikrinizi değiştirirseniz ya da bir karar vermek için daha fazla zamana ihtiyacınız varsa

Belirli bir genç kişi için aşının uygunluğu hakkındaki tüm sorular, bu telafi seansları sırasında gerekli bilgileri paylaşabilecek olan, aşıları yapan okul çağı aşılama programı hizmet sağlayıcısına yöneltilmelidir.

Çocuğum evde eğitim görüyor ve okula gitmiyor. Çocuğuma da bu programın bir parçası olarak bir aşı sunulacak mı?

Evde eğitim görenler ya da sosyal hizmetlere bağlı güvenli çocuk evlerinde yaşayanlar gibi uygun yaş grubunda olup okula gitmeyen tüm gençlere aşı sunulmalıdır. Okul çağı aşılama programı hizmet sağlayıcısının, bu gençlere aşı sunmak için yürürlükte planları olacaktır.

Çocuğum 12 yaşından büyük ama bir ileri eğitim kolejine gidiyor, okula gitmiyor. Çocuğuma da bu programın bir parçası olarak bir aşı sunulacak mı?

Evet. Okula gitmeyen ancak uygun yaş grubuna giren tüm çocuklara aşı sunulmalıdır. Okul çağı aşılama programı hizmet sağlayıcısının, bu çocuklara aşı sunmak için yürürlükte planları olacaktır.

Çocuğum bir engelli çocuklar okuluna gidiyor. Çocuğuma da bu programın bir parçası olarak bir aşı sunulacak mı?

Evet. Okul çağı aşılama programı hizmet sağlayıcıları, engelli çocuklar okullarına giden çocukları da aşılamayla görevlendirilmişlerdir.

12-15 yaş arasındaki bir çocuk, daha çabuk olacaksa, randevusuz bir COVID-19 aşılama noktasını kullanabilir mi?

Evet, bu yaş grubundakiler Ulusal Randevu Servisini (National Booking Service) kullanabilir ya da 119'u arayabilir ve bunların yanı sıra randevusuz sağlık merkezlerine de gidebilirler.

Rıza süreci nasıl işler?

Tüm ebeveynler ya da ebeveynlik sorumluluğuna sahip kişilerden rızaları istenir ve genellikle bu kararı çocuklarıyla birlikte alacaklardır. Bilgi broşürü çocuğa hitap eder (aşının yapılacağı kişi olarak) ve onları aşıyla ilgili kararlarını ebeveynleriyle tartışmaya teşvik eder.

Ortaöğretim okullarındaki bazı gençler kendi rızalarını vermek için yeterli olgunluğa sahip olabilir. Bu durum, bazen bir ebeveyn ilgili rıza formunu okula iade etmediğinde ancak çocuk aşılama seansı gününde aşı olmayı istediğinde ortaya çıkar. Sözlü rızalarını almak amacıyla ebeveynle iletişime geçmek için her türlü çaba sarf edilecektir.

Bu, diğer okul aşılama programlarından aşına olacağınız, köklü bir uygulamadır.

Bir genç kişinin kendi rızasını verip veremeyeceğine kim karar verir?

Ortaöğretim okullarındaki bazı gençler kendi rızalarını vermek için yeterli olgunluğa sahip olacaktır. Okul aşılama ekibinden sağlık çalışanları genç kişiyle konuşacak ve ebeveynle iletişime geçmek amacıyla her türlü çabayı sarf edecektir. Bu sağlık çalışanları, gençleri aşılama konusunda uzmandır ve kendi rızalarını vermek için yeteri kavrayışa sahip olup olmadıklarını (buna 'Gillick yeterliliği' (Gillick competence) denir) değerlendirmekten sorumlu olacaklardır.

Bu, diğer okul aşılama programlarından aşına olacağınız, köklü bir uygulamadır.

Gillick yeterliliği (Gillick competence) dahil rıza hakkında daha fazla bilgi için bağışıklama Yeşil kitabını (Green book of immunisation) okuyabilirsiniz – www.gov.uk/government/publications/consent-the-green-book-chapter-2.

Ebeveynler çocuklarına aşı yapılmasını reddedebilir mi?

Evet. Aşı, zorunlu değildir. Ebeveynlerden aşı için rızalarını vermeleri istenecektir. Gençler aşıyı olmak istediklerini belirtebilir ve kendileri bilgilendirilmiş rıza sağlayabilirler. Rıza konusunda aşılama seansından önce bir mutabakat olması için ebeveynler, aşılamadan önce çocuklarıyla konuşmak için teşvik edilmelidir.

Rıza alınmadıysa ve genç kişi Gillick yeterliliğine (Gillick competent) sahip değilse ya da aşı olmak istemiyorsa, aşılama yapılmayacaktır.

Bir ebeveynin rıza vermediği ancak genç kişinin aşıyı olmak istediği durumlarda ne olur?

Aşılama gibi gerçekleştirilmesi önerilen bir prosedürün neyi içerdiğini tam olarak anlayan gençler yasal olarak rıza verebilirler. Buna 'Gillick competence' (Gillick yeterliliği) denir.

Bir ebeveynin rıza alınmadıysa ve genç kişi aşı olmak istiyorsa ve sağlık çalışanı tarafından Gillick yeterliliğine sahip olduğuna kanaat getirilirse, bu durumda genç kişiye aşı yapılabilir.

Okul çağı aşılama programı hizmet sağlayıcısı, bu durumda, ebeveyn ve genç kişi arasında bir mutabakat sağlamak amacıyla bir ebeveynle iletişime geçmek için her türlü çabayı sarf edecektir. Ancak, ebeveyn, Gillick yeterliliğine sahip bir genç kişinin kararını geçersiz kılamaz.

Gillick yeterliliği (Gillick competence) dahil rıza hakkında daha fazla bilgi için bağışıklama Yeşil kitabını (Green book of immunisation) okuyabilirsiniz – www.gov.uk/government/publications/consent-the-green-book-chapter-2.

Sıkça sorulan sorular

Çocuğumun alerjileri var. Yine de aşığı olabilir mi?

Aşı olamayacak olan çok az sayıda çocuk bulunur.

Aşı olacak tüm bireylere aşılama işleminden önce aşığı ilgili güvenlik bilgilerini ana hatlarıyla belirten bir broşür verilir. Bu, bir genç kişinin aşı olmasını engelleyebilecek herhangi bir sağlık sorunu hakkında daha ayrıntılı bilgiye ulaşacağı bir bağlantıyı da içerecektir. Pfizer aşısını 'Birleşik Krallık'ta olanlar için Bilgiye' şu adresten ulaşabilirsiniz:

<https://coronavirus-yellowcard.mhra.gov.uk/productinformation>

Tüm gençler ve ebeveynleri ya da bakıcıları, alerjiler ve COVID-19 aşısı hakkında bir endişeleri olmaları durumunda Aile Hekimi ya da uzman doktorlarına danışmalıdır.

Aşıların düzensiz adetlere ya da beklenmeyen kanamalara yol açtığı doğru mu?

Adet problemleri son derece yaygındır ve stres ve diğer kısa süreli hastalıklar dahil çeşitli faktörlerden kaynaklanabilir. Bazı kişiler, aşı olduktan sonraki ay adetlerinin kısa bir süreliğine bozulduğunu rapor etmiş olsa da bu duruma aşının sebep olduğuna dair herhangi bir kanıt bulunmaz.

Aşılar doğurganlığı etkileyebilir mi?

COVID-19 aşılarının erkek ya da kadınlarda doğurganlığı etkilediğine dair herhangi bir kanıt bulunmaz. British Fertility Society (Britanya Doğurganlık Cemiyetinin) web sitesinde konuyla ilgili bazı faydalı bilgiler mevcuttur.

Aşılar alkol içeriyor mu?

Gençler için önerilen aşı olan Pfizer COVID-19 aşıları alkol içermez.

COVID-19 aşıları hayvan ürünleri içeriyor mu?

MHRA, aşıların hayvanlardan elde edilen herhangi bir şey içermediğini teyit etmiştir. Aşının içerdiği tüm malzemeler MHRA'nın web sitesindeki sağlık bilgilerinde yayınlanmıştır.

Şu video konuyla ilgili daha fazla bilgi sağlamaktadır:

<https://twitter.com/DHSCgovuk/status/1387368497517236234>

Aşı, vegan/vejetaryen, Müslüman ya da Yahudi gençler için uygun mu?

Pfizer aşısı herhangi bir et türevi, hayvansal ürün ya da yumurta içermez.

İngiltere İslami Tıp Derneği (British Islamic Medical Association), şu adresten edinebileceğiniz yararlı bir rehber hazırlamıştır: <https://britishima.org/operation-vaccination/hub/>.

Aşılar COVID-19 içeriyor mu?

Hayır, aşılar herhangi bir canlı virüs içermez.

Daha Fazla Bilgi

Aşı hakkında herhangi bir sorunuz varsa lütfen okul çağı aşılama programı hizmet sağlayıcısıyla görüşün. İletişim bilgileri bilgi ve rıza formunda yer alacaktır.

Karar verme ya da COVID-19 konusunda kendinizi bunalmış ya da sıkıntılı hissediyorsanız, lütfen şuradan destek alın: www.nhs.uk/mental-health/nhs-voluntary-charity-services/charity-and-voluntary-services/get-help-from-mental-health-helplines.

Nasıl etki ettiği ve COVID-19 aşısından sonra beklenecekler dahil ebeveynler ve çocukların, 12-15 yaşındakiler için COVID-19 aşısı hakkında konuşmalarıyla ilgili ek bilgiler aşağıdaki bağlantıda mevcuttur: [COVID-19 vaccination: resources for children and young people – GOV.UK \(www.gov.uk\)](https://www.gov.uk/government/collections/covid-19-vaccination-resources-for-children-and-young-people).

Vaccination, helping to protect those most vulnerable.

© Crown copyright 2021. Version 3 DEC 2021. 1p 350K NOV 2021 (APS).

UK Health Security Agency Gateway number: 20211095. Product code COV2021PFSTR Turkish.

This leaflet is also available in Albanian, Arabic, Bengali, Bulgarian, Chinese, Estonian, Greek, Gujarati, Hindi, Panjabi, Latvian, Lithuanian, Polish, Portuguese Brazilian, Romany, Romanian, Russian, Somali, Spanish, Turkish, Twi, Ukrainian and Urdu paper copies.

To order more copies of this leaflet visit www.healthpublications.gov.uk or phone: 0300 123 1002 (8am to 6pm, Monday to Friday).